

'llavi', postulant-los una base gal-lo-cèltica *BAICCIO-. Cert que si des del punt de vista semàntic i geogràfic aquesta connexió és ben versemblant, no es veu el camí morfològic i fonètic per explicar la -d- de *bedòs*; çhi hauria hagut potser un *BOTOCIO- o *BETOCIO- resultant d'una combinació del mot cèltic BAICCIO- amb el seu sinònim també pre-romà POTTO-, POTTÀ 'morro, llavi' (it. *potta*, oc. *pot* 'llavi', cat. *petó*)? Això no convenç gaire, val a dir-ho i més que més intervenint-hi factors onomatopeics a desgrat de les tenebres que ens embolcallen el món hispano-cèltic i sorotàptic. De tota manera no perdem de vista la semblança dels dos pre-romanismes, car en tot cas s'imposa considerar el nostre *bedoç* -OCCIO- com a pre-romà.

BIXEST. Aquí expliquem l'origen del mall. i dial. *baixest* 'decadència, davallada, fondal' a base de *any de bixest* (var. *beixest*) 'any atziac'. En aquest sentit hi ha en Llull més dades il·lustradores. En el sentit etimològic ja hi apareix de vegades amb *a*: «ha l'any 365 dies e 6 hores, les quals 6 hores ha per tal que --- se'n segueisca lo baxest». *A.Sci.* III, 122; altres vegades dins un conjunt fraseològic semblant, diu *fan baxest*, *Merav.* II, 31. Tant l'una unitat fraseològica com l'altra es prestaven ja al canvi de significat cap a la idea de 'tirar avall, pendre una direcció depressiva'; i d'aquí és natural el trànsit a la idea de 'decadència, pèrdua de força', que ja es presenta consumat en algun altre passatge: «la glòria de Déu és en tan gran summitat de granea e de bontat, e home és en tan gran *bexest* de granea e de bondat, per ço car és de no-recreat; --- De la natura de la summitat e de la natura del *bexest* ---» *A.Sci.* II, 258 (no és, però, que en Llull vagi arribar encara a tenir el sign. de 'fondalada' com entén Colom).

BLASFEMAR. Per a l'explicació de la *f*-de *flastomia* i *flastomar*, que es va investigar aquí (I, 826a29-827a50), però no hi va quedar fermament establerta, V. la que n'hem indicat després en la nota 1 de l'article *TREMOLAR*.

BONIR. En *DECat.* II, 87b9-10: entre les línies 9 i 10 va saltar una línia que deia «de la *m* de *bomir* amb influència de la de *BRUNZIR* i».

BONÍTOL. La forma *bronítol* que *AlcM* cita del *Flos Medicinæ* (cf. *DECat.* II, 89b9), és també la del vell i fonamental *Llibre de Cuina de Sant Soví* (s. XIV), *NCl.* CXV, 195.2, n. 3. No essent forma esporàdica ni de data secundària, n'he de deduir que no deu ser fruit d'una repercussió de líquida, com dic allà, sinó prolongació directa de la forma bàsica mossàrab *bol-mítol* (< PELAMYDULU) alterada només per la dissimilació de les dues -l- i de les dues labials (ajudada, és clar, per la indicada contaminació de *bon-*).

BÒLICA 'home informal, embolcaire' [c. 1780, cançó popular] «versutus vel callidus» *Belv.* II, 70b50. Literàriament ja aquells mateixos anys: «el fill del Comissari

--- era un grandíssim *bòlica* o calavera» a. 1794, *Maldà* (*Calaix de Sastre* II, 193). El mateix Baró llavors en el fort de la seva esparverada fòbia, més anti-democràtica que antifrancesa, en sentir caure la guillotina damunt els colls dels arruïnadors de l'economia «cap gavatax --- per ses *diabòliques* màximes» —diu en la mateixa pàgina— em suggereix una possible explicació leximòrfica d'aquell mot, incorporat a la família de *BOLIC* i *embolicar*. Imagino que el poble extragués *bòlica* de *diabòlica*, creient que «restituïa» un *abòlica* més «legítima» fugint del seu *dibolir*, que li retreien com bàrbara deformació del correcte *abolir*. O algun procés semblant.

15 BOTAFIÓ. Encara que en català predomina el significat mariner, l'antic *badafió* també es degué usar en el sentit de 'cordetes per lligar animals', com hem postulat per a l'etimologia, i com s'esdevé en el cast. *guadafiones*: «lo moro --- lexada sa mula an alcunes coses sues e del dit almagàver, de qui y havia un cerro en què havia *badafions* e draps e altres dolenties ---» doc. de 1392 (Rubio Vela, *Epist. Val.* 262.10).

BRASA. *Brasca* i els seus derivats que suposen un tipus *BRASICA tenen cabdal importància en l'obscur problema de l'etimologia d'aquell mot romànic comú. Hi afegim, doncs, un derivat de *brasca*, que en dóna testimoni medieval, que hi feia falta enterament (tant en català com en els dialectes italians, II, 205a24): *brasquet* grafiat *bresquet* (text de Barcelona) en el *L. de Cuina de Sant Soví* (*NCl.* CXV) 'mena de *braser*, a l'alçada de la cintura, alimentat amb carbó vegetal, i amb un enreixat sobre el qual podien descansar les olles i cassoles: s'hi preparaven menges delicades, com és ara cremes i salses', p. 10; a la p. 232 en dóna 9 cites, per ex., *el menjar blanc* «vol-se coure a *bresquet* de brases, per pahor de fum», p. 93, n. 5. No crec que sigui derivat de *bresca* (*brescat*), sinó de *brasca*, essent *braser* i puix que les brases hi són tan essencials.

BRIANS. Serà bo de reconèixer que més aviat s'ha de rectificar l'afirmació (II, 229b50) que a l'Edat Mj. és més freqüent en pl. i sense la -t. Car almenys no és així en Llull; ja hi dono una cita de *briant* en *Merav.*, però n'hi ha 4 més de *briant* en l'*Arb. Sci.*, i una en *Contempl.* VI, 174, p. ex.: «Déus posà lo *briant* en l'ome --- que'l *briant* lo menjàs --- e que'l *briant* oblidàs la sua poquea». *A. Sci.* II, 376. De tota manera això no condueix a modificar substancialment l'etimologia (BRIGANTE, potser amb variant antiga *BRIGANDE).

BRIU. D'acord amb el que dic, el vulgar *brillo* no és més que una ultracorrecció lamentable que ens priva o dificulta molt l'ús d'un mot tan noble i tan antic com *briu* (II, 243a5-19); més que 'rapidesa' és 'alacritat, vigor gracios' el sentit propi: «En Quim --- avançà fins al costat de son amo, i li anuncià --- amb un ullet tot garneu: —Una senyora molt bona mossa, i de --- *brillo*, que el demanava. —Que entri ---» Noller,